

Sygn. akt III PSK 16/23

POSTANOWIENIE

Dnia 25 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Piotr Prusinowski

w sprawie z powództwa M. K.
przeciwko N. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w L.
o odszkodowanie z tytułu umowy o zakazie konkurencji wraz z odsetkami,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 25
kwietnia 2023 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w
Lublinie
z dnia 6 października 2022 r., sygn. akt VIII Pa 53/22,

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- II. zasądza od pozwanej na rzecz powoda 1350 zł (tysiąc trzysta pięćdziesiąt) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 6 października 2022 r. Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił apelację pozwanej N. Sp. z o.o. w L. od wyroku Sądu Rejonowego w Lublinie z dnia 9 marca 2022 r. w sprawie z powództwa M. K. o odszkodowanie z tytułu umowy o zakazie konkurencji.

Sąd Rejonowy ustalił, że strony zawarły umowę o zakazie konkurencji „w trakcie i po ustaniu stosunku pracy” w dniu 29 grudnia 2017 r., a pracodawca zastrzegł sobie w umowie możliwość „odstąpienia od umowy w formie pisemnej”. Pracodawca wypowiedział umowę o pracę w dniu 28 lutego 2019 r. z

zachowaniem miesięcznego okresu wypowiedzenia nie wypowiedział się na piśmie co do obowiązywania umowy o zakazie konkurencji. Powód w dniu 31 maja 2019 r. zwrócił się do byłego pracodawcy o wypłatę odszkodowania z tytułu umowy o zakazie konkurencji. Wówczas pismem z dnia 3 czerwca 2019 r. został poinformowany przez prezesa zarządu spółki z o.o. N. w L.: „wyrażam zgodę na podjęcie przez Pana pracy w dowolnej firmie”. W piśmie z dnia 6 listopada 2019 r. prezes zarządu poinformował powoda, że był i jest nadal zwolniony z zakazu konkurencji określonego w umowie, co znaczy, że mógł i nadal może podjąć pracę na rzecz dowolnej firmy.

W ocenie Sądu Rejonowego w toku procesu pozwany nie wykazał, że doszło do skutecznego rozwiązania umowy o zakazie konkurencji – pozwany w żadnym momencie obowiązywania umowy nie skierował do powoda pisemnego oświadczenia o „odstąpieniu od umowy”, nie nastąpiło również zwolnienie powoda z zakazu konkurencji w momencie rozwiązania stosunku pracy. Zdaniem Sądu Rejonowego powód nie podjął również wobec pozwanej Spółki działalności konkurencyjnej. Jeśli bowiem pozwana spółka faktycznie nie prowadziła działalności mieszczącej się w klasyfikacji PKD pod kodami 49.32.Z i 45.20.Z - i jednocześnie tego rodzaju działalność (ani nawet te kody PKD) nie zostały przez tę spółkę ujawnione w rejestrze przedsiębiorców KRS jako przedmioty działalności, to nie można uznać, że zawarta z powodem umowa o zakazie konkurencji istotnie dotyczyła także takiej działalności. Tym bardziej, że umowa spółki, na którą dopiero w toku procesu wskazała pozwana, nie została doręczona do umowy o zakazie konkurencji ani nie została powodowi przedstawiona przy zawieraniu tej umowy. W efekcie Sąd Rejonowy uwzględnił powództwo i zasądził na rzecz powoda kwotę 21.015,77 zł wraz z odsetkami za opóźnienie. Sąd Okręgowy podzielił rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego. Podkreślił, że pozwany w toku procesu nie wykazał, aby złożył powodowi pisemne oświadczenie woli o odstąpieniu od umowy o zakazie konkurencji. W ocenie Sądu Okręgowego pozwany pracodawca nie wykazał, aby powód prowadził działalność konkurencyjną. Z zebranego materiału dowodowego wynika bowiem, że powód po rozwiązaniu stosunku pracy z pozwaną Spółką zajmował się świadczeniem usług przewozu osób oraz był współnikiem w

spółce cywilnej, która prowadziła myjnię samochodową. Pozwana spółka zajmuje się natomiast sprzedażą części samochodowych.

Skargę kasacyjną oparto na naruszeniu prawa materialnego: art. 65 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 101² § 1 i 2 k.p.; art. 495 § 1 k.c. z zw. z art. 101² § 1 i 2 k.p., art. 354 § 1 k.c. i art. 5 k.c.; § 3 umowy stron z dnia 29 grudnia 2017 r. w zw. z art. 101² § 1 i 2 k.p.; art. 101² § 1 i 2 k.p. w zw. z art. 355 § 1 k.c.; art. 15 ust. 1 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na istotne zagadnienia prawne sprowadzające się do odpowiedzi na pytania:

a) czy istnieje obowiązek świadczenia odszkodowawczego pracodawcy ustanowionego na rzecz pracownika w umowie o zakazie konkurencji po ustaniu stosunku pracy, jeżeli świadczenie wzajemne pracownika w postaci powstrzymania się od działalności konkurencyjnej stało się bezprzedmiotowe dla pracodawcy i pracownik został z niego przez pracodawcę zwolniony,

b) czy w sytuacji zwolnienia pracownika przez pracodawcę z obowiązku świadczenia w postaci powstrzymania się od działalności konkurencyjnej po ustaniu stosunku pracy, zgodne z zasadami współżycia społecznego i społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa do odszkodowania, jak też z celem i funkcją umowy o zakazie konkurencji z art. 101² k.p. jest dochodzenie przez byłego pracownika odszkodowania za powstrzymanie się od działalności konkurencyjnej?

Skarżąca wniosła również o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność wskazując, że powód prowadził działalność konkurencyjną wobec pozwanego byłego zakładu pracy zarówno potencjalną, jak i rzeczywistą.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie dostarcza powodów uzasadniających jej przyjęcie do rozpoznania.

W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. powinno przybrać postać porównywalną z formułowaniem zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości, o którym stanowi na przykład art. 390 § 1 k.p.c. Chodzi więc o przedstawienie wyraźnych wątpliwości co do określonego przepisu (normy) lub zespołu przepisów (norm), albo szerzej i bardziej ogólnie - wątpliwości co do pewnego uregulowania prawnego (instytucji prawnej). Sformułowane zagadnienie winno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2015 r., I PK 19/15, LEX nr 2021941). Istotne zagadnienie prawne może odnosić się zarówno do prawa procesowego, jak i materialnego. Zagadnienie prawne powinno wyrażać problem prawny, którego wyjaśnienie ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym stanie faktycznym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2012 r., III SK 10/12, LEX nr 1228616; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2012 r., II CSK 180/12, LEX nr 1230170; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109).

W pierwszej kolejności zauważyć należy, że oba zagadnienia prawne nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym przez sądy *meriti* stanie faktycznym, którym Sąd Najwyższy jest związany. Sformułowane przez skarżącą zagadnienia dotyczą bowiem konsekwencji zwolnienia pracownika przez pracodawcę z obowiązku powstrzymania się od działalności konkurencyjnej. Tymczasem Sąd Rejonowy, a za nim Sąd Okręgowy przyjęły, że w rozpoznawanej sprawie taka sytuacja nie miała miejsca. Wyraźnie na s. 10 uzasadnienia zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy podniósł: "Sąd Rejonowy słusznie uznał, że powód nie został zwolniony przez pozwanego pracodawcę z zakazu konkurencji". Oparcie zagadnienia prawnego na założeniach faktycznych sprzecznych z ustaleniami sądu odwoławczego nie zasługuje na uznanie w świetle art. 398¹³ § 2 k.p.c. Na marginesie rozważań zauważyć można ponadto, że istotne zagadnienie

prawne nie może być przedmiotem rozbieżnej wykładni w orzecznictwie bądź wypowiedziach doktryny, istotne zagadnienie prawne, podlegające rozstrzygnięciu przez Sąd Najwyższy z założenia powinno charakteryzować się „nowością” (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2018 r., II CSK 13/18, LEX nr 2499788). Niewłaściwa jest zatem argumentacja skarżącej w zakresie pierwszego zagadnienia, oparta na niejednolitym rozstrzyganiu zasygnalizowanego problemu w orzecznictwie i doktrynie.

Odnosząc się do ostatniej podstawy przyjęcia skargi do rozpoznania zauważyć należy, że ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571). Chodzi zatem o taką sytuację, gdy nie tylko zgłoszony zarzut jest słuszny, ale także stwierdzona nieprawidłowość jest tego rodzaju, że powoduje jaskrawą wadliwość zaskarżonego orzeczenia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, LEX nr 2057365). Dla stwierdzenia, że w sprawie tak rozumiana przesłanka wystąpiła skarżąca powinna była wskazać konkretne, naruszone przez sąd przepisy, a także powinna była przytoczyć odpowiednie argumenty wyjaśniające, dlaczego te przepisy zostały, jej zdaniem, w tak ewidentny sposób naruszone (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2018 r., I CSK 42/18, LEX nr 2508120). W rozpoznawanej sprawie skarżąca nie wskazała w naruszeniu jakich przepisów upatruje oczywistej zasadności skargi.

Ponadto również i w tym przypadku skarżąca we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania kwestionuje ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego. Wskazuje, że powód prowadził działalność konkurencyjną w stosunku do pracodawcy – w ramach spółki cywilnej, w której był współnikiem (ten sam rodzaj

podejmowanej aktywności), jak i w ramach prowadzonej działalności gospodarczej w postaci przewozu osób (konkurencyjność wobec potencjalnej działalności Spółki). Tymczasem Sąd Okręgowy przyjął, że powód nie prowadził działalności konkurencyjnej wobec pracodawcy. Ustalił, że powód po rozwiązaniu stosunku pracy z pozwaną Spółką zajmował się świadczeniem usług przewozu osób oraz był współnikiem w spółce cywilnej, która prowadziła myjnię samochodową. Pozwana spółka zajmuje się natomiast sprzedażą części samochodowych. Sąd Okręgowy nie wykluczył przy tym możliwości objęcia zakazem konkurencji działalności, której spółka faktycznie nie prowadziła, ale która została wpisana w PKD umowy spółki. W takiej sytuacji jednak zdaniem Sądu Okręgowego pracodawca mógł dołączyć do umowy o zakazie konkurencji umowę spółki albo wpisać do umowy o zakazie konkurencji wszystkie kody PKD wykazane w KRS. Z ustaleń dokonanych przez Sąd Rejonowy, które w całości zostały podzielone przez Sąd Okręgowy wynika, że potencjalna (faktycznie nieprowadzona) działalność spółki mieszcząca się w klasyfikacji PKD pod kodami 49.32.Z i 45.20.Z została ujawniona jedynie w umowie spółki, na którą wskazała pozwana dopiero w toku procesu. Umowa ta nie została dołączona do umowy o zakazie konkurencji ani nie została powodowi przedstawiona przy zawieraniu tej umowy. Wbrew twierdzeniom skarżącej z uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie wynika również, że w ocenie Sądu Okręgowego „powód nie musiał znać wpisów w KRS dotyczących byłego pracodawcy-pozwanej Spółki”. Okoliczność ta nie ma przy tym znaczenia dla rozstrzygnięcia w świetle ustalonego stanu faktycznego sprawy, tj. wobec nieujawnienia w KRS spornej działalności - mieszczącej się w klasyfikacji PKD pod kodami 49.32.Z i 45.20.Z.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie reguły z art. 98 § 1 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.

[SOP]

[ms]

